

Данас се обележава 20 година постојања Републике Српске. Политичари из РС тврде да је РС израз воље српског народа у БиХ. Ипак, Бошњаци и многи Хрвати оспоравају је због злочина почињених у протеклом рату.

„Највећи број Бошњака и Хрвата сматра да је РС стечена неправда, док Срби вјерују да је РС стечено право. Таква врста диференцијације временом ће слабити јер свима постаје јасно да треба осигурати какву-такву функционалност БиХ за њену интеграцију у Европску унију“, каже за Дојче веле бивши председник РС Драган Чавић.

Двадесет година након формирања РС, велик је степен разочараности животним условима, истиче Чавић. „Већина је крајње незадовољна и многи постављају питање смисла цијелог свог ангажмана у рату, посебно они који су остали инвалиди и рат доживјели као најтежу хаварију. Тај економско-социјални аспект је данас кључни проблем у РС-у“, истиче Чавић.

У политичком смислу, потврђено је да је РС административно-територијална јединица која може да осигура дугорочну стабилност и решавање српског питања у БиХ, тврди Чавић. „Међународно признање које је РС добила као ентитет у саставу БиХ свакако треба обиљежити, али не треба ликовати јер ликовање код других изазива негативну реакцију“, каже Чавић.

„РС је израз воље српског народа у БиХ“

Да би показала свој смисао, РС мора да пружи потпуне гаранције људских и грађанских права за све становнике, како би и Бошњаци и Хрвати схватили да она не угрожава никога. „С друге стране, Бошњаци и Хрвати требају схватити да је немогуће градити

перспективу и будућност БиХ без РС која је израз воље српског народа“, истиче бивши председник РС.

„Било каква прича о сецесији РС-а отвара могућност сукоба чија се форма уопће не може предвидјети и нисам заговорник такве политике. Излазак из дејтонских политичких оквира подразумијевао би нове међународне околности и нова административно-територијална рјешења, а нисам сигуран да би у тим новим околностима српска позиција била довољно снажна“, тврди Чавић.

Према Чавићу, постављање питања државне самосталности РС јесте популистичка политика која има само један циљ „да скрене пажњу с реалних социо-економских проблема“. На ове се проблеме, у сасвим другом контексту, у недељу увече (8.1.) осврнуо и председник РС Милорад Додик. Поручио је да РС мора да остане мирна и стабилна „како се не би догодило да снаге које желе њено урушавање остваре свој циљ“.

„РС стабилна у економској катастрофи, криминалу и корупцији“

„РС треба остати мирна, без неких социјалних потреса и без обзира на разлоге, јер би тада лешинари из Сарајева и међународне заједнице покушали да је распарчају дефинитивно. Да РС сада уђе у дестабилизацију, то би за њих било као када у задњој секунди неко да побједнички го“, рекао је председник РС Милорад Додик.

Политички аналитичар Миодраг Живановић за Дојче веле каже да се политичари из оба ентитета све чешће позивају на стабилност. „Достигнућа РС-а протеклих двадесет година видим другачије од актуелних политичара. Стање је доиста катастрофално, како у РС тако у цијелој БиХ и смијешно је што се РС и Федерација БиХ такмиче ко је 'стабилнији'“, каже Живановић.

„Кад говоримо о РС, она постоји само као стабилност у економској катастрофи, криминалу, корупцији и понижавању свега онога што се назива рад и живот од својих десет прстију. Наравно, РС постоји и као стабилност у сталном јачању једне апсолутне резигнације и опћег разочарења људи“, каже Живановић.

„У политичком смислу, најтежи период РС је иза нас“

Коментаришући за Дојче веле политичка и економска достигнућа РС протеклих двадесет година, лидер Партије демократског прогреса (ПДП) Младен Иванић каже да су кључни политички изазови РС-а иза ње и да је најтежи период њеног опстанка време у којем је високи представник у БиХ био Педи Ешдаун.

„Његова визија БиХ није се базирала на Дејтону и ту очито није било мјеста за РС. Након тога, међународне институције су постале реалне и мислим да данас нико не поставља питање постојања РС-а. Далеко већи изазови РС чекају на економском плану, јер је незапосленост велика, плате и пензије мале, а актуелна власт ништа не подузима на том плану“, каже Иванић.

Председник СДС-а (Српске демократске странке) Младен Босић и још неколико политичара из РС-а, позвали су да се не забораве „заслуге“ Радована Караџића и Момчила Крајишника у формирању РС. Караџић је први председник РС-а и њему се у Хагу суди за геноцид и друге ратне злочине, док је Крајишник, бивши председник Скупштине РС, због ратних злочина осуђен на 20 година затвора.

Лидер ПДП-а Младен Иванић сматра да ће улоге Радована Караџића и Момчила Крајишника у процесу формирања РС дати историчари. „Сасвим је сигурно да ће њихова улога производити контраверзе. Евидентно је да су они дали неку врсту доприноса настанку РС, а какав је то допринос био, да ли је све могло бити другачије и са мање жртава, рећи ће историја“, каже Иванић.

„РС настала на тешким кршењима међународног хуманитарног права“

У БиХ су подељена мишљења о РС и достигнућима овог ентитета у протеклих двадесет година. Директор Института за истраживање злочина против човечности и међународног права, професор на Факултету политичких наука у Сарајеву Смаил Чекић подсећа да је у време стварања РС „ратним злочинима промијењена етничка слика БиХ, без чега РС не би била могућа“.

„Пресуде Међународног кривичног суда за бившу Југославију и националних судова, истраживања нашег Института, али и извјештај Комисије Владе Републике Српске о догађајима у Сребреници јула 1995. године, потврђују да је РС створена ратним злочинима и геноцидом“, каже др. Чекић за Дојче веле.

„Сва расположива документација потврђује чињеницу да је РС геноцидна творевина настала на тешким кршењима међународног хуманитарног права, обиљежена и натопљена углавном бошњачком крвљу те омеђена и прекривена бројним масовним гробницама и концентрацијским логорима, а у њој и данас легално дјелују фашистичке организације“, каже др. Чекић.

„Република Српска Босна и Херцеговина“ проглашена је 9. јануара 1992. године, а 12. августа 1992. њен назив је промењен у „Република Српска“. Од Дејтонског споразума из 1995. године РС је бх. ентитет који обухвата 49 одсто територије БиХ. Дан РС и крсна слава овог ентитета обележавају се 9. јануара.

Самир Хусеиновић

(Дојче веле)